

Ottoweg, Graaf 16

Adviesnummer	116
Adres	Ottoweg, Graaf 16
Woonplaats	7241 DG LOCHEM
Monument type	Woonhuis
Naam monument	Bella Vista
Huidige functie	Kantoor
Oorspronkelijke functie	Woonhuis
Datum plaatsing monumentenlijst	24-6-1991

Historie en ligging:

Het pand maakt deel uit van een oorspronkelijk zes grote woningen omvattend complex uit omstreeks 1875. Het complex bestaat uit een zestal gekoppelde wit gepleisterde herenhuizen, voorzien van een doorlopende lijstgevel en

oorspronkelijk per pand een schilddak. De naam van het complex luidde " Bella Vista", tot voor kort nog op het fries van nr. 16 zichtbaar (wordt t.z.t. weer aangebracht).

In de tweede helft van de 19de eeuw werden overal buiten de oude stadskern van Lochem op grote schaal villa's van respectabel formaat gebouwd, niet alleen vrijstaand, maar ook in seriebouw (vergelijk bv. de serie villa's aan de Tramstraat). Het complex aan de Graaf Ottoweg behoort daarmee tot de vroegste uitbreidingen van Lochem en is een voorbeeld van seriebouw voor de hogere stand.

Tot de jaren 30 heette dit deel van de Graaf Ottoweg Stationsweg.

Het complex heeft ondanks de wijzigingen voor een groot deel het oude aanzien weten te bewaren. Belangrijkste veranderingen die werden aangebracht zijn het wijzigen van de kappen van nr. 16 en 18. Oorspronkelijk waren dit twee schilddaken, die thans zijn samengetrokken tot één schilddak. Voorts werden alle attieken verwijderd en vonden er kleine wijzigingen plaats aan de ramen en deuren (de vensters hadden aanvankelijk hoge 4-ruits schuiframes). In de jaren '30 werd de woning uiterst links (nr. 26) van een grote aanbouw tegen de linker zijgevel voorzien. Deze aanbouw, inclusief een deel van het oude nr. 26 kreeg een nieuw huisnummer, 26a. De kleurstelling van de voorgevels is niet altijd overwegend wit geweest. Een oude foto uit het eerste kwart van de 20ste eeuw toont de huizen met grijs (?) geschilderde gevels en donker gekleurde pilasters met witte spiegelvelden.

De omgeving van het object is het meest aan veranderingen onderhevig geweest. Aanvankelijk lag het blok in een vrijwel onbebouwd terrein, waarin hier en daar zeer grote en rijk uitgevoerde villa's stonden, eigendom van de aanzienlijke fabrikanten uit Lochem. Voor het blok bevonden zich twee vijvers en veel groen. Villa's, vijvers en groen zijn thans geheel verdwenen, de oude Stationsweg is nu een drukke verkeersweg.

Het complex is geheel vrij gelegen aan de zuidoostelijke zijde van het noordelijkste deel van de Graaf Ottoweg. Rechts van het hoekpand nr. 16 bevindt zich de Badhuisweg, links van het bouwblok bevindt zich bebouwing uit de jaren '20. Haaks op het pand ligt de weg van de Prins Bernardweg.

Nr. 16 is het pand uiterst rechts in de reeks.

Plattegrond en opbouw:

Het complex heeft een rechthoekige plattegrond en bestaat thans uit zeven panden. Aan de achterzijde bevinden zich serres. Er zijn twee bouwlagen aanwezig en (afgeplatte) schilddaken met de nokrichting haaks op de voorgevel.

De oorspronkelijke hoekpanden nr. 16 en 26/26a en nr. 22 zijn het breedst en voorzien van een licht risalerende middenpartij met balkon. Nr. 18 is slechts drie smalle traveeën breed, de nrs. 20 en 24 zijn vier traveeën breed.

Het gehele complex is gepleisterd, waarbij de kleur en de aard van het pleisterwerk per pand verschillen.

Aan de voorzijde is een doorlopende lijstgevel aanwezig met op de hoeken van de brede panden nr. 16, nr. 22 en nr. 26/26a hoekpilasters.

Het brede nr. 16 heeft een omlopend afgeplat schilddak, dat zich links uitstrekt over nr. 18. Oorspronkelijk had het pand een eigen schilddak. Rechts achter bevindt zich een jongere lage aanbouw met zadeldak.

De voorgevel:

De voorgevel van nr. 16 is symmetrisch van indeling en voorzien van een structuurpleister. Op de hoeken bevinden zich gepleisterde hoekpilasters met in beide bouwlagen een langgerekt spiegelveld met halfronde bovenzijde. De middenas van de gevel wordt geaccentueerd door een lichte risaliet. De gevel wordt horizontaal geleed door een hoge gepleisterde plint, die onder de vensters risaleert en is voorzien van een spiegelveld; voorts zetten de hardstenen lekdorpels van de vensters van de eerste bouwlaag zich als waterlijsten langs de gevel voort. De eerste bouwlaag wordt van de tweede gescheiden door een geprofileerde cordonlijst, die bij de hoekpilasters is omgecornist.

De eerste bouwlaag bezit in de middenrisaliet een portiek met getoogde bovenzijde en een geprofileerde omlijsting op hardstenen neuten. De toog bezit een sierlijke stucwerkdecoratie. In het portiek bevinden zich hardstenen stoeptreden en een ingang met hardstenen neuten en onderdorpel, een ongeprofileerd kozijn met getoogde bovenzijde en een houten paneeldeur met voor het enkelruits raam een uit cirkels opgebouwd ijzeren deуроoster. Boven het geprofileerde kalf bevindt zich een enkelruits bovenlicht. Links van de middenrisaliet bevindt zich een vensterpartij, bestaand uit een ongeprofileerd kozijn met middenstijl en twee gekoppelde aan de bovenzijde getoogde T-schuiframes. De dubbele getoogde bovenzijde is voorzien van een geprofileerde sierboog, die de venstervorm op enige afstand volgt. De sierboog rust op bladconsoles halverwege het bovenraam. Rechts van de middenrisaliet is het overeenkomstige venster later veranderd tot terrasdeur. Thans is er een moderne glaspui in aangebracht. Voor dit geveldeel bevindt zich een niet oorspronkelijk bordes, in halfsteens verband gemetseld, met een rollaag boven de plint.

De tweede bouwlaag bezit in de middenas boven het portiek een balkon op rijk gebeeldhouwde consoles met engelenhoofdjes. Het balkon bezit een houten sierlijst en een sierlijk gietijzeren balkonhek tussen gepleisterde hoekdelen met

spiegelvelden. De middenrisaliet bevat een smal venster met hardstenen lekdorpel en één T-schuifraam en een enkele sierboog. De vensters aan weerszijden van de risaliet zijn van hetzelfde type als links in de eerste bouwlaag. De gevel sluit aan de bovenzijde af met een geprofileerde architraaf, een glad gepleisterd fries en een geprofileerde kroonlijst met ojiefvormige bakgoot. Het hoofdgestel is bij de hoekpilasters en de middenrisaliet omgecornist.

De rechter zijgevel:

De rechter zijgevel bezit een hoge gepleisterde plint en links in de eerste bouwlaag een venster met getoogde bovenzijde, een houten lekdorpel, ongeprofileerd kozijn en een T-schuifraam met forse weldorpel. Het kozijn en het bovenlicht zijn aan de bovenzijde getoogd. Rechts bevindt zich een overeenkomstig venster met stenen lekdorpel. In de middenas van de plint bevindt zich een kelderlicht met ongeprofileerd kozijn, enkelruits raam en diefijzer. De gevel bezit acht staafankers en een eenvoudige houten bakgoot op houten klossen.

De achtergevel:

De achtergevel bezit geheel links een recente lage aanbouw met gepleisterde gevels en een zadeldak met de nok haaks op het huis. Rechts hiervan bevindt zich een ingang met licht getoogde bovenzijde, hardstenen neuten en onderdorpel, een 2-ruits deur en boven het geprofileerde kalf een enkelruits bovenlicht. Rechts hiervan bevindt zich een rechthoekige open serre met ongeprofileerde houten stijlen. Slechts de bovenlichten zijn voorzien van glas. Het brede middelste bovenlicht heeft een raam met vulruit. De serre sluit aan de bovenzijde af met een houten geprofileerde lijst.

Het balkon op de serre heeft een nieuwe balustrade en een ingang met dubbele enkelruits balkondeur met 2-ruits bovenlicht met getoogde bovenzijde. Links hiervan bevinden zich twee vensters van het zelfde type als rechts in de rechter zijgevel. De gevel bezit enige staafankers en een eenvoudig geprofileerde houten bakgoot op houten klossen.

Het dak:

Het dak bezit gesmoorde oud Hollandse pannen en op het voorschild boven de middenrisaliet een houten dakkapel met houten topgeveltje, houten pilastertjes en een 4-ruits stolpraam met panelen onder en een stomphoekig gebogen bovenzijde, waarin een ojiefvormige versiering. De originele houten klauwstukken, te zien op oude foto's van het pand, zijn verdwenen.

MOTIVATIE VOOR PLAATSING OP DE GEMEENTELIJKE MONUMENTENLIJST

Basisnormen:

Het pand voldoet aan de basisnormen.

Architectuurhistorische waarde en esthetische waardering

3. Het object valt op door bijzonder gave verhoudingen en/of materiaalgebruik. (De voorgevel van het pand, deeluitmakend van het grote complex met een doorlopende lijstgevel, heeft gave verhoudingen).

4. Het object heeft bijzondere en (reeds) zeldzame vormen, opvallende bouwonderdelen of details. (goed gedetailleerde omlijstingen rond de vensters, bladconsoles, stucwerk boven het portiek, rijk uitgevoerd balkon, fraaie paneeldecor).

5. Het object vertegenwoordigt een (uitzonderlijk) gaaf voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwwijze. (het pand is een goed voorbeeld van de neoclassicistische pleisterarchitectuur uit de tweede helft van de vorige eeuw, frapperend door de situering in een groot blok van dergelijke panden).

Situeringswaarde

7. Het object is bepalend voor het behoud of zichtbaar houden van een historisch gevormde stedenbouwkundige situatie. (het object is het vrijwel enig overgebleven grote pand van de oorspronkelijke landschappelijke villabuurt die hier gesitueerd was. Het pand is van origine opvallend gesitueerd haaks op de as van de huidige Prins Bernardweg en heeft zijn imponerende werking nooit verloren).

Sociaal-economische en cultuurhistorische waarde

10. De bebouwing is van belang i.v.m. het zichtbaar houden van sociaal-economisch-historische of cultuurhistorische ontwikkelingen of feiten. (het object herinnert als enige in deze buurt aan de rijke geschiedenis van dit deel van Lochem. Aanvankelijk hadden zich hier de rijke industriëlen in hun weelderige villa's gevestigd. Al deze villa's en hun tuinen zijn echter verdwenen. Het object is tevens een gaaf voorbeeld van 19de eeuwse seriebouw voor welgestelden.)

Opgesteld door:

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

Drs. C.J.B.P. Frank

27-02-1991